

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2022.2.2>

О. В. Бойко

ORCID ID: 0000-0001-7255-9354

аспірантка кафедри адміністративного права,
інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін
Київського інституту інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИКЛАДІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ЗАСТОСУВАННЯ ІНШИХ ЗАХОДІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ХАРАКТЕРУ В ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

В статті досліджено ключові умови для впровадження прикладів з європейського досвіду в сфері здійснення експортно-імпортних операцій в Україні, зважаючи на євроінтеграційні процеси. Проаналізовано доктринальні підходи українських та іноземних вчених до визначення сутності інших заходів адміністративного характеру. Здійснено спробу привести у відповідність понятійний апарат щодо інших заходів адміністративного характеру в українській та європейській науці, з метою визначення сутності поняття «інші заходи адміністративного характеру». З'ясовано сутність та природу інших заходів адміністративного характеру в межах ЄС як митного Союзу та в Україні. Надано авторське визначення поняття «інші заходи адміністративного характеру». Виявлено зв'язок інших заходів адміністративного характеру з економікою держав, визначено коло суб'єктів, які беруть участь у процесі застосування цих заходів у митній практиці та здійснюють контроль за таким застосуванням. Надано авторський перелік ознак інших заходів адміністративного характеру. Надано перелік інших заходів адміністративного характеру, що застосовуються в європейських державах. Проаналізовано окремі наявні в вітчизняній науці класифікації обмежувальних заходів, що застосовуються в торгівлі. З'ясовано, чи є в таких класифікаціях чітке розмежування між нетарифними заходами та іншими заходами адміністративного характеру та як впливає цей факт на процес впровадження прикладів застосування інших заходів адміністративного характеру з європейського досвіду в митну практику України. Надано авторські різновиди класифікацій інших заходів адміністративного характеру, враховуючи кінцеву мету застосування таких заходів. Виявлено особливості авторської класифікації інших заходів адміністративного характеру та її залежність від процесів глобалізації в торгівлі та реформування митної галузі. Надано авторське визначення поняття «обґрунтований сумнів з боку митних органів (посадових осіб митних органів)».

Ключові слова: *інші заходи адміністративного характеру, класифікація інших заходів адміністративного характеру, ознаки інших заходів адміністративного характеру, митна практика.*

Інші заходи адміністративного характеру застосовуються в торгівельній практиці ЄС як з метою захисту інтересів національного товаровиробника, так і з метою зменшення впливу несприятливих чинників на зовнішню

торгівлю на ринках товарів і послуг. Дотепер зарубіжними науковцями не вироблено єдиної точки зору щодо спрямованості інших заходів адміністративного характеру. Деякі вчені вважають, що застосування таких заходів спря-

моване, зокрема, на зниження ризиків виникнення неконтрольованих ситуацій в процесі здійснення зовнішньої торгівлі [1, с. 12]. Згідно з іншою точкою зору, під час здійснення торговельних операцій можуть також застосовуватися регуляторні обмеження, спрямовані на запобігання виникненню негативних кліматичних змін, зокрема, введення національного податку на вуглець (англ. Domestic Carbon Tax); збереження суспільних цінностей, зокрема, обмеження, спрямовані на захист публічної моралі (англ. public morals); заходи впливу на процес формування ринку, зокрема, маркетингові заходи, тощо [2, с. 123]. Застосування таких заходів в будь-якому разі призводить до підвищення ефективності функціонування ринків товарів і послуг. Враховуючи стан економіки України, що склався в умовах дії правового режиму воєнного стану, зниження ефективності функціонування митних органів країни, актуальною є оптимізація процесу застосування інших заходів адміністративного характеру, зокрема, через впровадження прикладів з досвіду європейських країн.

Аналізуючи результати наукових досліджень європейських вчених, констатуємо, що нині в європейській науці існує чітке розмежування між нетарифними обмеженнями та іншими бар'єрами в торгівлі (митними бар'єрами та нетарифними – Т. Lyons; нетарифними обмеженнями та бар'єрами під час здійснення експортно-імпортних операцій з інвестиціями – J. Chaisse, тощо) [2, с. 6, 274]. Зважаючи на митну практику, що склалася в межах ЄС як митного об'єднання, та результати наукових досліджень, вважаємо, що під іншими заходами адміністративного характеру європейські науковці розуміють сукупність різних за сутністю та правовою природою заходів (бар'єрів), що об'єднані спільною кінцевою метою та чітко відокремлюються від нетарифних обмежень. Європейськими науковцями здійснено спроби надання класифікацій бар'єрів, аналізу особливостей їхнього застосування під час здійснення експортно-імпортних операцій, аналізу їхнього впливу на економіку [3]. Натомість, в дослідженнях українських вчених відсутнє чітке розмежування між нетарифними заходами, іншими заходами адміністративного характеру та заходами, пов'язаними з виконанням митних формальностей. Так, Н. М. Грущинська розглядає нетарифні обмеження як заходи прихованого протекціонізму і до них відносить заходи, пов'язані з виконанням митних формальностей.

Згідно з іншою точкою зору, до непрямих заходів нетарифного регулювання належать технічно-нормативне регулювання, додаткові митні формальності, регулювання політики закупівель, регулювання обсягів виробництва. Крім того, А. О. Козаченко пропонує нетарифне державне регулювання розглядати у контексті здійснення миротворчої діяльності [4, с. 26; 5, с. 113; 6].

На тепер українськими вченими здійснюються дослідження окремих інших заходів адміністративного характеру, зокрема, митного контролінгу, процесу управління ризиками, митного пост-аудиту, заходів фінансового контролю та аудиту, стандартизації, досліджуються шляхи класифікації інших заходів адміністративного характеру, аналізуються проблеми, що виникають під час вирішення публічно-правових спорів у сфері стандартизації та здійснюється пошук шляхів їхнього вирішення, тощо. Цим питанням присвячено дослідження таких науковців як Л. М. Івашова, О. М. Гнезділова, Н. Г. Волік, Т. В. Паєнтко, В. В. Тильчик, Л. А. Романовська, О. В. Тильчик, Н. В. Щербатюк та багатьох інших [7; 8; 9]. Констатуємо, що дослідження щодо сутності окремих інших заходів адміністративного характеру мають описовий характер, за їхніми результатами не надається шляхів впровадження прикладів з досвіду окремих європейських країн щодо застосування різних адміністративних заходів в українську митну практику. Водночас, спроби дослідження проблем щодо вирішення публічно-правових спорів у сфері здійснення митної політики є прогресивним кроком, але, на жаль, такі дослідження є одиничними і в них не здійснено комплексного аналізу наявних правових позицій адміністративних судів.

Несформованість єдиної доктринальної позиції щодо розмежування між поняттями «нетарифні заходи», «інші заходи адміністративного характеру» та «заходи, спрямовані на виконання митних формальностей», відсутність цілісного розуміння українськими вченими сутності поняття «інші заходи адміністративного характеру», недослідженість ознак таких заходів, відсутність усталеної позиції щодо здійснення класифікації інших заходів адміністративного характеру, а також відсутність вирішення всіх цих питань вітчизняним законодавцем, ускладнює, а іноді унеможлиблює впровадження інноваційних підходів, що застосовуються в митній практиці європейських держав, в українську митну практику.

Єдиної точки зору щодо надання визначення поняттю «інші заходи адміністративного характеру» не сформовано, не з'ясовано, чи є інші заходи адміністративного характеру бар'єрами в торгівлі, бар'єрами в процесі здійснення митної справи та або митної політики, до кінця не з'ясовано питання їхньої природи. Разом з тим, у 2009 році за результатами досліджень українських вчених з'ясовано, що для окремих інших заходів адміністративного характеру характерна правова природа, наприклад, процес застосування національних стандартів якості та безпечності продукції пов'язаний з нормативно-правовим регулюванням стандартизації та здійсненням державою своєї юрисдикції [10].

Зважаючи на вищевикладене, констатуємо, що існує необхідність надати авторське визначення поняттю «інші заходи адміністративного характеру», оскільки це поняття на доктринальному рівні цілісно не досліджено, а цей термін в чинному митному законодавстві України не закріплено.

Вважаємо, що інші заходи адміністративного характеру – це заходи, що безпосередньо впливають на стан економіки в державі, процес здійснення яких контролюється з боку уряду та які вживаються посадовими особами митних органів держави, з метою з'ясування інформації про товари та транспортні засоби комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон держави в різних митних режимах, а також, з метою з'ясування інформації щодо якісних характеристик таких товарів, щодо наявності потенційних ризиків у процесі здійснення суб'єктами ЗЕД експортно-імпорتنних операцій. Крім того, вважаємо за необхідне доповнити статтю 4 Митного Кодексу України (далі – МК України) наданням визначення терміну «інші заходи адміністративного характеру». Констатуємо, що під цим терміном слід розуміти сукупність заходів, що безпосередньо впливають на стан економіки в державі, процес здійснення яких контролюється з боку уряду та які вживаються посадовими особами митних органів держави, з метою з'ясування інформації про товари та транспортні засоби комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон держави в різних митних режимах, а також, з метою з'ясування інформації щодо якісних характеристик таких товарів, щодо наявності потенційних ризиків у процесі здійснення суб'єктами ЗЕД експортно-імпорتنних операцій.

В наявних наукових дослідженнях українських правників щодо інших заходів адміністра-

тивного характеру не надано переліку ознак таких заходів, на законодавчому рівні в Україні цей перелік також не закріплено. Враховуючи це, пропонуємо авторський перелік ознак інших заходів адміністративного характеру.

Ознаками інших заходів адміністративного характеру вважаємо такі:

- це – заходи правового характеру;
- це – заходи, що впливають на стан економіки в державі;
- це – заходи, процес застосування яких до товарів, контролюється з боку уряду, через Державну Митну Службу та Міністерство економічного розвитку та торгівлі України;
- це – заходи, що застосовуються посадовими особами митних органів до товарів і транспортних засобів комерційного призначення під час здійснення митних процедур;
- заходи, що застосовуються до товарів за наявності фактів, що підтверджують наявність обґрунтованого сумніву в посадових осіб митних органів;
- заходи, що здійснюються, в певних випадках, за обов'язкової участі власника товару/товарів, чи особи, яка надає послуги з посередництва в митній сфері.

Слід зазначити, що ані українським, ані європейським законодавцем дотепер не розроблено єдиної (за винятком СОТ) класифікації інших заходів адміністративного характеру, також не існує її і на доктринальному рівні. Констатуємо, що в Україні серед інших заходів адміністративного характеру в практиці митних органів використовуються заходи, спрямовані на протидію вчиненню митних правопорушень, заборони на ввезення на митну територію України або вивезення за її межі певних товарів, стандартизація і сертифікація товарів, конфіскація товарів митними органами України або вилучення товарів, з метою проведення досліджень, або з'ясування питання про оригінальність походження того чи іншого товару; знищення товарів під митним контролем, застосування до товарів заборон умовного характеру, заходи з управління ризиками, а також заходи адміністративного попередження суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, причому в практиці митних органів України найчастіше використовуються два останніх. Вважаємо, що така ситуація передусім пов'язана з відсутністю чи застарілістю необхідного обладнання для проведення досліджень товарів, їхньої перевірки на факт оригінальності походження, а також колізійністю чи відсутністю необхідних норм у чинному митному законодав-

стві України та підзаконних нормативно-правових актах з питань здійснення митної справи, що регламентують порядок застосування інших заходів адміністративного характеру до товарів. Зазначимо, що в ЄС, крім вищезазначених заходів в процесі здійснення митної політики застосовується упорядкований маркетинг (Італія), державні закупівлі, митний контролінг (ФРН), застосування часу як бар'єру в торгівлі (ФРН, США) ліцензування імпорту (Естонія), антидемпінгові/компенсаційні мита (Норвегія, Нідерланди), заходи з митного моніторингу (Іспанія), антимонопольні заходи, експортні доплати та субсидії для сільськогосподарських виробників (Італія, Франція), тощо, тобто низка заходів торгівельної, фінансової, кредитної політики, що не застосовуються в Україні [11; 12].

Зазначимо, що українськими науковцями здійснено спроби надання класифікацій інших заходів адміністративного характеру, але в більшості з них відсутнє розмежування між нетарифними заходами та іншими заходами адміністративного характеру, наприклад, одна з класифікацій містить перелік адміністративних нетарифних заходів, до яких відносяться заборона (ембарго); кількісні обмеження (ліцензування і квотування, обмежувальна ділова практика (у тому числі «добровільні» обмеження експорту); монополістичні заходи; правові режими; торговельні угоди; різноманітні види контролю, тощо [5, с. 112]. Вважаємо таку наукову позицію суперечливою та констатуємо, що факт наявності певної торгівельної угоди неможна розглядати як вид адміністративного заходу. Наведена класифікація базується на особливостях здійснення торгівлі в межах ЄС, але не враховує митну практику, що склалася в Україні, оскільки для України нині не характерно застосування монополістичних заходів, обмежувальної ділової практики. Враховуючи факт, що митна справа в Україні на тепер перебуває у процесі реформування, така класифікація не відповідає сучасним реаліям.

Г. Л. Карпенко, Н. О. Коваль, О. Є. Панфілова здійснили спробу класифікації обмежувальних заходів в торгівлі через дослідження сутності політики протекціонізму в ЄС. Вони дійшли висновку, що політика протекціонізму передбачає завищені ставки ввізного мита, застосування нетарифних, адміністративно-правових обмежень або повної заборони щодо імпорту певних видів товарів, державне субсидування, кредитування, надання податкових пільг національним виробникам-експорте-

рам [13, с. 11]. При цьому, вченими не надано визначення поняттю адміністративно-правові обмеження в торгівлі, чітко не зазначено, що це за обмеження, якими вони бувають, не зрозуміло чи ототожнюються вони з іншими заходами адміністративного характеру.

Беручи до уваги вищезазначене, вважаємо, що постає необхідність надання авторської класифікації інших заходів адміністративного характеру. Зауважимо, що така класифікація має бути невичерпною, враховуючи динамічність розвитку митної політики та митної справи як взаємопов'язаних явищ. Зважаючи на надане авторське визначення поняття «інші заходи адміністративного характеру», наявні спроби здійснення класифікацій на доктринальному рівні та митну практику в Україні та ЄС, здійснено спробу виокремити 11 різновидів класифікації інших заходів адміністративного характеру, в основу яких покладено кінцеву мету застосування цих заходів в процесі здійснення митної справи. Виокремлюємо такі різновиди класифікації інших заходів:

1. Класифікація інших заходів щодо протидії вчиненню митних правопорушень:

- 1) вилучення митними органами контрафактних товарів;
- 2) вилучення митними органами товарів, власника яких не встановлено;
- 3) вилучення митними органами товарів, у разі порушення їхнім власником положень законодавства України про авторське право та суміжні права;
- 4) виявлення посадовими особами митних органів товарів, що не були пред'явлені для проходження митних процедур;
- 5) знищення товарів під митним контролем, тощо.

2. Класифікація інших заходів щодо заборони на ввезення на митну територію України або вивезення за її межі певних товарів:

- 1) заборона на ввезення чи вивезення певних лікарських засобів;
- 2) заборона на ввезення наркотичних речовин;
- 3) заборона на вивезення бурштину, вугілля та інших окремих видів корисних копалин;
- 4) Заборона на вивезення культурних цінностей;
- 5) Введення урядом повного або часткового ембарго на ввезення на митну територію України певних товарів чи груп товарів, що походять з окремих країн, з метою захисту державних митних інтересів чи інтересів національного виробника, або споживачів.

3. Класифікація інших заходів щодо вилучення товарів, з метою проведення лабораторних досліджень:

- 1) проведення досліджень дитячих молочних сумішей;
- 2) проведення досліджень дитячих іграшок;
- 3) проведення досліджень людської крові та її компонентів;
- 4) проведення досліджень лакофарбових виробів;
- 5) проведення досліджень щодо товарів подвійного призначення.

4. Класифікація інших заходів щодо вилучення товарів митними органами, з метою з'ясування питання про оригінальність походження того чи іншого товару, зокрема:

- 1) парфумів;
- 2) меблів;
- 3) одягу;
- 4) гарнітури;
- 5) взуття;
- 6) аксесуарів;
- 7) предметів мистецтва, що існують в єдиному екземплярі (скульптури, рідкісні музичні інструменти, стародавні гравюри, ікони, тощо).

5. Класифікація інших заходів щодо управління ризиками

- 1) заходи, що здійснюються з використанням автоматизованої системи управління ризиками (АСАУР);
- 2) заходи, з перевірки або визначення коду товару за УКТЗЕД;
- 3) заходи з перевірки вагових характеристик товару;
- 4) заходи з перевірки відомостей про торговельні марки, патенти, корисні моделі, промислові зразки, винаходи;
- 5) заходи, спрямовані на анулювання акредитації митних брокерів на митницях;
- 6) заходи з перевірки юридичних осіб, які здійснюють експортно- імпорتنі операції.

6. Класифікація інших заходів щодо з'ясування інформації про країну походження товарів, в тому числі, обміну інформацією про експортно-імпорتنі операції між країнами:

- 1) заходи зі створення оновлених баз даних про товари, що переміщуються через митний кордон України;
- 2) заходи, спрямовані на ефективне співробітництво між митними органами України та інших держав- партнерів в торгівлі;
- 3) заходи, спрямовані на створення єдиної бази даних про товари, що переміщуються через митний кордон через морські пункти пропуску.

7. Класифікація інших заходів щодо виконання митних формальностей:

- 1) заходи, спрямовані на модернізацію системи Єдиного митного вікна;
- 2) заходи з модернізації системи «Єдине морське вікно»;
- 3) заходи з модернізації процедури митного огляду товарів, шляхом часткової автоматизації цієї процедури;
- 4) модернізація процесу здійснення митних процедур для товарів, що переміщуються в процесі перевезень «річка – море»;
- 5) заходи, спрямовані на оновлення митної декларації на товари, що перевозяться на залізничному транспорті.

8. Класифікація інших заходів щодо підтвердження/спростування обґрунтованого сумніву з боку митних органів (посадових осіб митних органів) (під цим поняттям розуміємо сумнів, що виникає в них у процесі застосування інших заходів адміністративного характеру до товарів та/або в процесі здійснення митних формальностей щодо певного товару, товарів, що переміщуються через митний кордон держави, в процесі огляду товару/товарів, чи перевірки супровідних документів на такий товар/товари, транспортні засоби комерційного призначення, якщо здійснення такого переміщення загрожуватиме національній, митній безпеці держави, безпеці споживачів, а власник товару/товарів, чи особа, яка надає послуги з посередництва в митній сфері не доведе протилежне):

- 1) заходи з модернізації процесу досудового врегулювання митних спорів;
- 2) заходи з модернізації механізму доведення юридичних фактів під час розгляду і вирішення митних спорів;
- 3) заходи з оцифрування митної документації, в умовах функціонування концепції «Електронна митниця».

9. Класифікація інших заходів адміністративного характеру щодо проведення досліджень культурних цінностей та предметів старовини:

- 1) створення єдиної бази даних щодо культурних цінностей, що переміщуються через митний кордон України;
- 2) заходи, спрямовані на розробку цілісного механізму проведення досліджень культурних цінностей та предметів старовини, що переміщуються через митний кордон України;
- 3) заходи з проведення комплексних експертиз культурних цінностей та предметів старовини.

вини, що переміщуються через митний кордон України.

10 Класифікація інших заходів щодо адміністративного попередження суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності:

1) заходи з виявлення фактів вчинення бездіяльності з боку суб'єктів здійснення ЗЕД;

2) накладення штрафів на суб'єктів здійснення ЗЕД за порушення антимонопольного законодавства.

11. Класифікація інших заходів щодо митного безвізу між Україною та ЄС або щодо укладення двосторонніх чи багатосторонніх угод в митній сфері:

1) експортні доплати;

2) субсидії для сільськогосподарських виробників;

3) заходи, спрямовані на захист суспільної моралі, тощо.

Вважаємо, що такі різновиди класифікації надають цілісне уявлення щодо здійснення інших заходів адміністративного характеру, залежно від кінцевої мети їхнього застосування і, відповідно, сприяють розумінню, які саме приклади з наявного європейського досвіду слід впроваджувати, з метою модернізації митної галузі в Україні в умовах глобалізації в торгівлі.

Висновки. Єдиної точки зору щодо надання визначення поняттю «інші заходи адміністративного характеру» не сформовано, не з'ясовано, чи є інші заходи адміністративного характеру бар'єрами в торгівлі, бар'єрами в процесі здійснення митної справи та/або митної політики, до кінця не з'ясовано питання їхньої природи. Розуміння сутності, природи та особливостей застосування інших заходів адміністративного характеру в процесі здійснення зовнішньої торгівлі вітчизняними вченими та українським законодавцем, вироблення єдиних доктринальних позицій щодо розуміння та застосування на практиці таких заходів є ключовою умовою для впровадження прикладів з європейського досвіду в сфері здійснення експортно-імпортних операцій в Україні в умовах євроінтеграційних процесів.

За результатами проведеного дослідження надано авторське визначення поняттю інші заходи адміністративного характеру. Інші заходи адміністративного характеру – це – заходи, що безпосередньо впливають на стан економіки в державі, процес здійснення яких контролюється з боку уряду та які вживаються посадовими особами митних органів держави, з метою з'ясування інформації про товари та транспортні

засоби комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон держави в різних митних режимах, а також, з метою з'ясування інформації щодо якісних характеристик таких товарів, щодо наявності потенційних ризиків у процесі здійснення суб'єктами ЗЕД експортно-імпортних операцій.

В ході дослідження складено авторський перелік ознак таких заходів:

– це – заходи правового характеру;

– це – заходи, що впливають на стан економіки в державі;

– це – заходи, процес застосування яких до товарів, контролюється з боку уряду, через Державну Митну Службу та Міністерство економічного розвитку та торгівлі України;

– це – заходи, що застосовуються посадовими особами митних органів до товарів і транспортних засобів комерційного призначення під час здійснення митних процедур;

– заходи, що застосовуються до товарів за наявності фактів, що підтверджують наявність обґрунтованого сумніву в посадових осіб митних органів;

– заходи, що здійснюються, в певних випадках, за обов'язкової участі власника товару/товарів, чи особи, яка надає послуги з посередництва в митній сфері.

В зв'язку з відсутністю цілісної класифікації інших заходів адміністративного характеру, здійснено спробу надати авторські різновиди класифікації таких заходів, а саме, класифікація інших заходів щодо протидії вчиненню митних правопорушень, класифікація інших заходів щодо заборони на ввезення на митну територію України або вивезення за її межі певних товарів, класифікація інших заходів щодо вилучення товарів, з метою проведення лабораторних досліджень, класифікація інших заходів щодо вилучення товарів митними органами, з метою з'ясування питання про оригінальність походження того чи іншого товару, класифікація інших заходів щодо управління ризиками, класифікація інших заходів щодо з'ясування інформації про країну походження товарів, в тому числі, обміну інформацією про експортно-імпортні операції між країнами, класифікація інших заходів щодо виконання митних формальностей, класифікація інших заходів щодо підтвердження/спростування обґрунтованого сумніву з боку посадових осіб митних органів, класифікація інших заходів адміністративного характеру щодо проведення досліджень культурних цінностей та предметів старовини, класифікація інших заходів щодо

адміністративного попередження суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, класифікація інших заходів щодо митного безвізу між Україною та ЄС або щодо укладення двосторонніх чи багатосторонніх угод в митній сфері.

Список використаної літератури:

1. Trade-led growth: A sound strategy for Asia Edited by Simon J. Evenett, Mia Mikic and Ravi Ratnayake Papers presented at the 5th Anniversary Conference of ARTNeT "Trade-led Growth in Times of Crisis", 2–3 November 2009. United Nations ESCAP – New York, 2011. P. 12.
2. European Yearbook of International Economic Law. Editors Christoph Herrmann, Markus Krajewski, J. Philipp Terhechte Springer-Verlag – Berlin Heidelberg, 2015. 455 p.
3. Cecilia Hornok, Miklos Koren. Administrative barriers to trade. *Journal of International Economics*. 2015. 96. S. 110–122.
4. Грущинська Н. М. Зовнішньоторговельні операції. Київ : ДАУ, 2014. 260 с.
5. МИТНЕ ПРАВО : конспект лекцій для студентів денної та заочної форми навчання / Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Полтавський юридичний інститут. Полтава, 2019. С. 112–113.
6. Козаченко А. О. Нетарифне державне регулювання миротворчої діяльності України в контексті участі України в миротворчих операціях на території Колишньої Югославії. *Соціально-інформаційні процеси в державному управлінні* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2012. С. 39–50.
7. Паєнко Т. В. Митний контролінг у сфері фінансових послуг: реалії та перспективи в Україні. *Ефективна економіка*. 2014. № 12. [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3601>
8. Тильчик В. В., Романовська Л. А., Тильчик О. В. Публічно-правові спори, пов'язані з процедурами митного оформлення та сертифікації: розв'язання окремих проблем практики. *Наукові записки. Серія : Право*. 2020. № 8. С. 60–64.
9. Щербатюк Н. В. Класифікація заходів нетарифного регулювання. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 111–116.
10. Гаманюк О., Таран С. та ін. Експорт України до ЄС: вплив нетарифних заходів. Електронний ресурс : <https://www.kse.ua>
11. Муравйов В. І. Вступ до права Європейського Союзу : підручник. Друге видання / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин. Київ, 2010. 227 с.
12. Hummels D., Schaur G. Time as a trade barrier. *American Economic Review*. 2013. 103(7): 2935. P. 59.
13. Митне право ЄС : навчально-методичний посібник [для студентів денної та заочної форми навчання] / Г. Л. Карпенко, Н. О. Коваль, О. Є. Панфілова. Одеса : Фенікс, 2020. 118 с.

Boiko O. V. Challenges of introducing European experience in applying alternate administrative measures in the process of conducting foreign trade

The article examines key conditions for the implementation of examples from European experience in the field of export-import operations in Ukraine, considering European integration processes. The doctrinal approaches of Ukrainian and foreign scientists to determining the essence of other measures of an administrative nature are analyzed. An attempt was made to align the conceptual apparatus of other measures of an administrative nature in Ukrainian and European science, with the aim of defining the essence of the concept of "other measures of an administrative nature". The essence and nature of other measures of an administrative nature within the EU as a customs union and in Ukraine have been clarified. The author's definition of the concept of "other measures of an administrative nature" is provided. The connection of other measures of an administrative nature with the economy of states has been revealed, the circle of subjects participating in the process of applying these measures in customs practice and exercising control over such application has been determined. The author's list of signs of other administrative measures is provided. A list of other administrative measures applied in European countries is provided. Separate classifications of restrictive measures used in trade, available in domestic science, are analyzed. It was found out whether there is a clear distinction between non-tariff measures and other measures of an administrative nature in such classifications and how this fact affects the process of implementing examples of the application of other measures of an administrative nature from the European experience into the customs practice of Ukraine. The author's varieties of classifications of other measures of an administrative nature are given, considering the ultimate goal of applying such measures. The peculiarities of the author's classification of other measures of an administrative nature and its dependence on the processes of globalization in trade and reforming the customs sector are revealed. The author's definition of the concept of "reasonable doubt on the part of customs authorities (officials of customs authorities)" is provided.

Key words: other administrative measures, classification of other administrative measures, characteristics of other administrative measures, customs practice.